

Nr 1070

P RACE NAUKOWE

Akademii Ekonomicznej
im. Oskara Langego we Wrocławiu

Agrobiznes 2005 Zmiany w agrobiznesie po przystąpieniu Polski do Unii Europejskiej

Tom 1

Redaktor naukowy
Stanisław Urban

Wydawnictwo Akademii Ekonomicznej
im. Oskara Langego we Wrocławiu
Wrocław 2005

Komitet Redakcyjny
*Andrzej Matysiak (przewodniczący),
Tadeusz Borys, Andrzej Gospodarowicz, Jan Lichtarski,
Adam Nowicki, Zdzisław Pisz, Teresa Znamierowska*

Recenzenci
*Andrzej Czyżewski, Ludosław Drelichowski, Małgorzata Juchniewicz,
Andrzej Kotala, Henryk Lelusz, Wiesław Musiał, Lech Nieżurawski,
Stanisław Pajczkowski, Andrzej Radwan, Zofia Wyszowska*

Redakcja wydawnicza i korekta
Zespół

Projekt okładki
Beata Dębska

Skład i łamanie
Aleksander Krzys

Kopiowanie i powielanie w jakiegokolwiek formie
wymaga pisemnej zgody Wydawcy

© Copyright by Akademia Ekonomiczna we Wrocławiu
Wrocław 2005

PL ISSN 0324-8445

Druk i oprawa: Drukarnia „MarMar” Wrocław, ul. Hauke-Bosaka 21

Spis treści

Wstęp	15
Mieczysław Adamowicz: Produkty niskoenergetyczne – nowy segment rynku żywnościowego.....	17
Katarzyna Banaś: Perspektywy rozwoju produkcji żywca drobiowego w Polsce w warunkach rozszerzonej Unii Europejskiej	25
Anetta Barska: Strategia produktu na rynku Unii Europejskiej na przykładzie przedsiębiorstw przetwórstwa mięsnego z województwa lubuskiego	30
Halina Bartkiewicz: Wsparcie polskiego rolnictwa i obszarów wiejskich w ramach wspólnej polityki rolnej po akcesji z Unią Europejską	38
Ignacy Bazydło, Grzegorz Szczubelek: Rozliczanie surowca w dwóch spółdzielniach mleczarskich na różne kierunki produkcji	45
Dominika Bąk, Andrzej Bodak: Miejsce agrobiznesu i agroturystyki w strategiach rozwoju dolnośląskich jednostek samorządowych	50
Iwona Bąk: Turystyka w gminach wiejskich województwa zachodniopomorskiego. Analiza taksonomiczna	55
Agnieszka Biernat-Jarka: Finansowanie wspólnej polityki rolnej z budżetu Unii Europejskiej	60
Waldemar Bojar: Ocena inwestycji gospodarstw rolnych w środki mechanizacji	65
Agnieszka Brelik: Rozwój produktu markowego turystyki na terenach wiejskich	70
Katarzyna Brodzińska: Gospodarstwo rolne (zbożowe) w Unii Europejskiej – bilans kosztów i korzyści	78
Zbigniew Brodziński: Przestrzenne zróżnicowanie koncentracji chowu bydła mlecznego w Polsce	84
Katarzyna Chrobocińska, Małgorzata Juchniewicz: Zmiany w przedsiębiorstwie obrotu środków do produkcji rolnej i produktów rolnych	91
Jerzy Cieślik: Stan i kierunki rozwoju sektora mleczarskiego w regionie małopolskim.....	97
Kazimierz Cyran, Bogdan Wierzbiński: Czynniki decydujące o wyborze miejsca zakupu żywności (na przykładzie województwa podkarpackiego)	102
Beata Cywińska: Stan łańcuchów dostaw na przykładzie firmy branży mięsnej	109
Małgorzata Czeszejko-Sochacka, Magdalena Wojarska: Ocena realizacji programu SAPARD w województwie warmińsko-mazurskim	114

Andrzej Czyżewski: Środki budżetowe na realizację polityki interwencyjnej agencji płatniczych w Polsce w dekadzie przełomu wieków (1996-2005).....	120
Andrzej Czyżewski, Anna Henisz-Matuszczak: Rola kasy rolniczego ubezpieczenia społecznego (KRUS) w wydatkach budżetowych na sektor rolno-żywnościowy w Polsce. Dylemat polityki rolnej	129
Bazyli Czyżewski: Koszty transakcyjne w agrobiznesie w Polsce po roku 1990.....	137
Alina Danilowska: Kredyt rolniczy w Polsce w warunkach członkostwa w Unii Europejskiej	143
Marzena Długokęcka: Turystyka w rozwoju regionu (na przykładzie regionu podlaskiego).....	149
Marta Domagalska-Grędyś: Znaczenie otoczenia (czynników wewnętrznych i zewnętrznych) w rozwoju grupy producentów truskawek z rejonu małopolski – przed wstąpieniem i po wstąpieniu Polski do Unii Europejskiej	155
Ludosław Drelichowski: Źródła konkurencyjnej przewagi polskiego agrobiznesu na rynkach Unii Europejskiej	160
Danuta Dubicka, Maria J. Orłowska, Ewa Zdrenka: Wpływ kursu walutowego na wyniki działalności przedsiębiorstwa agrobiznesu.....	166
Sławomir Dybka, Wiesława Kuźniar: Kooperacja małych przedsiębiorstw handlowych jako warunek konkurencyjności na rynku Unii Europejskiej (na przykładzie województwa podkarpackiego).....	172
Joanna Dynowska, Anna Łapińska: Wykorzystanie controllingu i rachunkowości zarządczej do poprawy gospodarności przedsiębiorstw branży spożywczej i mięsnej.....	178
Sylwia Dziedziec: Bezpośrednia sprzedaż produktów rolniczych w warunkach członkostwa Polski w Unii Europejskiej.....	186
Grzegorz Dzieża: Zmiany zasobów produkcji gospodarstw indywidualnych objętych kontraktacją w latach 2001-2004	192
Szczepan Figiel: Powiązanie krajowych cen pszenicy z cenami europejskimi i światowymi.....	197
Paulina Filip, Mariola Grzebyk: Ocena stanu i rozwoju bezpośrednich inwestycji zagranicznych (w województwie podkarpackim).....	203
Krzysztof Firlej: Wpływ kompetencji strategicznych kadry menedżerskiej na konkurencyjność i rozwój agrobiznesu	210
Małgorzata Gableta, Anna Cierniak-Emerych: Standardy unijne a realizacja informacyjnej roli menedżerów w przedsiębiorstwach przemysłu spożywczego	219
Marie Gabryšová: Współczesne dylematy jakości żywności	224
Katarzyna Gil, Katarzyna Szara: Jakość czynnikiem determinującym rozwój eksportu na przykładzie branży spożywczej województwa podkarpackiego	231

Józefa Gniewek: Funkcjonowanie spółdzielczego sektora bankowego w Polsce po akcesji Polski do Unii Europejskiej	237
Aleksandra Gniot: Alternatywne źródła dochodów na obszarach wiejskich	242
Maria Golinowska: Nakłady na ochronę roślin na obszarach górskich na przykładzie powiatu kłodzkiego	249
Barbara Gołębiowska: Poziom akumulacji a zasoby gospodarstw rolniczych.....	256
Bogusław Gołębiowski: Makrootoczenie firm z sektora nasiennej roślin rolniczych.....	262
Danuta Gonet: Tendencje zmian w organizacji skupu surowca w przemyśle cukrowniczym.....	267
Mirosław Gornowicz: Cena mleka i jego przetworów w Polsce jako czynnik ich konkurencyjności	272
Marzena Góralczyk: Budowanie jakościowej przewagi konkurencyjnej wyrobów mleczarskich i jej znaczenie dla konsumentów	277
Hanna Górską-Warsewicz: Zachowania konsumenckie na rynku kawy ze szczególnym uwzględnieniem roli marki.....	284
Piotr Grzegorzewski: Szanse i zagrożenia funkcjonowania spółdzielni „Samopomoc Chłopska” związane z akcesją Polski do Unii Europejskiej.....	291
Aleksander Grzelak: Bariery rozwoju i funkcjonowania grup producenckich w polskim rolnictwie w świetle badań ankietowych.....	299
Barbara Grzybowska: Wpływ integracji Polski z Unią Europejską na ceny detaliczne mięsa i wyrobów mięsnych.....	305
Mariola Grzybowska-Brzezińska: Analiza odbiorców przedsiębiorstwa przetwórstwa mleczarskiego	310
Małgorzata Grzywińska-Rąpca: Struktura wydatków konsumpcyjnych gospodarstw domowych.....	317
Maria Grzybek, Piotr Cyrek: Możliwości konkurencyjne przedsiębiorstw wobec procesu koncentracji handlu detalicznego w warunkach rynku unijnego.....	321
Mariusz Hamulczuk, Marcin Idzik: Tendencje w preferencjach i zwyczajach polskich konsumentów	327
Janusz Heller, Kamil Kotliński: Udział produktów rolno-spożywczych w polskim handlu zagranicznym.....	332
Marcin Idzik: Barometr koniunktury dla rolnictwa w Polsce	337
Bolesław Iwan: Zmiany w mleczarskiej bazie surowcowej po przystąpieniu Polski do Unii Europejskiej	342
Sławomir Jarka: Założenia restrukturyzacji naprawczej i rozwojowej	348
Anna Jasiulewicz: Oznaczenia geograficzne szansą promocji produktów regionalnych i tradycyjnych.....	352
Magdalena Jaworska, Karolina Pawlak: Pozycja konkurencyjna Unii Europejskiej na światowym rynku artykułów rolnych.....	358

Bogusław Jeleń: Turystyka na obszarach chronionych euroregionu Bug po przystąpieniu Polski do Unii Europejskiej na przykładzie gmin Józefów i Strzyżewice	366
Małgorzata Juchniewicz: Rynek żywca wieprzowego w Polsce po wstąpieniu do Unii Europejskiej	371
Elżbieta M. Kacperska: Zmiany w handlu artykułami rolno-spożywczymi po przystąpieniu Polski do Unii Europejskiej	377
Lidia Kaliszczak, Marek Smoleń: Kierunki gospodarowania w regionach przyrodniczo cennych w aspekcie integracji z Unią Europejską (na przykładzie Podkarpacia)	384
Halina Kaluża: Przemiany na obszarach wiejskich w opinii rolników gminy Olszanka w woj. mazowieckim	390
Franciszek Kapusta: Cukrownictwo polskie w Unii Europejskiej	397
Grażyna Karmowska: Ograniczanie ryzyka w planowaniu produkcji rodzinnych gospodarstw rolnych	405
Ryszard Kata: Banki spółdzielcze jako lokalne instytucje finansowe na tle sektora bankowego w Polsce	412
Roman Kisiel, Karolina Babuchowska: Dostosowania polskich eksporterów artykułów rolno-spożywczych do warunków integracji z UE na przykładzie woj. warmińsko-mazurskiego	420
Leokadia Kiszczak, Beata Szczecińska: Ceny sprzedaży ziemi rolniczej Skarbu Państwa w województwie zachodniopomorskim	425
Bogdan Klepacki: Zmiany w zasobach gospodarstw o zróżnicowanym wykorzystaniu najemnej siły roboczej	431
Tomasz Klusek: Obrót nieruchomościami rolnymi w Polsce z udziałem cudzoziemców – stan i perspektywy	437
Irena Kociszewska, Wiktor Szydło: Ekonomiczne aspekty ograniczania bezrobocia w polskim rolnictwie	443
Danuta Kołodziejczyk: System instytucjonalny w procesie rozwoju obszarów wiejskich	450
Ewa Kołoszycz: Efektywność wykorzystania czynników produkcji w produkcji mleka w Polsce i w wybranych krajach na świecie	456
Jolanta Kondratowicz-Pozorska: Analiza wielkości obrotu towarami rolno-żywnościowymi przed wstąpieniem i po wstąpieniu Polski do Unii Europejskiej	462
Dariusz Koreleski: Marketingowe aspekty usług turystycznych	468
Bronisław Kosowski, Piotr Kosowski: Problemy skupu mleka w okręgowej spółdzielni mleczarskiej Limanowa	473
Andrzej Kotala, Anna Brzozowska: Rola funduszy strukturalnych w rozwoju grup producentów rolnych	478
Anna Kowalska: Zmiany struktur podmiotów świadczących usługi gastronomiczne w stołówkach szkolnych woj. dolnośląskiego w kontekście obowiązku wprowadzenia systemu HACCP	484

Wojciech Kozłowski: Zróżnicowanie i zmienność cen detalicznych produktów mleczarskich po akcesji do Unii Europejskiej	490
Antoni Kożuch: Współczesne warunki współdziałania na wsi	496
Jakub Kraciuk: Reformy wspólnej polityki rolnej i ich wpływ na rynek cukru w Polsce	501
Krzysztof Krukowski: Wydatki inwestycyjne gmin wiejskich przed integracją i po integracji z Unią Europejską	508
Elżbieta Kucka, Ryszard Stempel: Dochody z gospodarstw rolniczych w województwie warmińsko-mazurskim przed akcesją Polski do Unii Europejskiej	513
Elżbieta Kucka, Ryszard Stempel: Strumienie przychodów finansowych w rolniczych gospodarstwach domowych na terenie Warmii i Mazur.....	519
Karol Kukula: Statystyczna analiza struktury obszarowej gospodarstw rolnych w Polsce	525
Piotr Kulyk: Strumienie transferu i retransferu dochodów pomiędzy rolnictwem a gospodarką narodową w procesie integracji Polski z Unią Europejską.....	532
Iwona Malgorzata Kurek: Rozwój przedsiębiorczości na obszarach wiejskich problemowych	538
Barbara Kutkowska: Możliwości rozwoju obszarów wiejskich Dolnego Śląska na przykładzie wybranych gmin.....	545

Summaries

Mieczysław Adamowicz: Low Energy Products – a New Segment of Food Market.....	24
Katarzyna Banaś: Perspectives of Production Development of Poultry Livestock in Poland in Conditions of the Extended European Union.....	29
Anetta Barska: The Product Strategy on the European Union Market on Meat Processing Enterprises Example from Lubuskie Voivodship.....	37
Halina Bartkiewicz: Support to Polish Agriculture and Rural Areas within Common Agricultural Policy after the Accession with the European Union.....	44
Ignacy Bazydło, Grzegorz Szczubelek: Settlements of Raw Material Costs within Various Production Lines at Two Dairy Plants	49
Dominika Bąk, Andrzej Bodak: Agribusiness and Agrituristic in Strategies of Lower Silesian Self Government Units Development.....	54
Iwona Bąk: Tourism in Country Communes of Westpomeranian Voivodship. Taxonomy Analysis.....	59
Agnieszka Biernat-Jarka: The Common Agricultural Policy Financing from the European Union's Budget	64
Waldemar Bojar: Evaluation of Farm Equipment Investment.....	69

Agnieszka Brelik: Development of Branded Product of Tourism in Rural Areas	77
Katarzyna Brodzińska: Corn Farm in the European Union – Balance of Costs and Profits	83
Zbigniew Brodziński: Spatial Differentiation of Breeding Cattle Concentration in Poland	90
Katarzyna Chrobocińska, Malgorzata Juchniewicz: Changes in Enterprise of Turnover of Means for Agricultural Production and Agricultural Products	96
Jerzy Cieślak: Current State and Directions of Dairy Sector Development in the Malopolska Region	101
Kazimierz Cyran, Bogdan Wierzbiński: Factors Deciding of the Food Shopping Place (on the Example of Podkarpacki Voivodship)	108
Beata Cywińska: Current State of Supply Chain on the Example of Meat Processing Plant	113
Malgorzata Czeszejko-Sochacka, Magdalena Wojarska: Assessment of the SAPARD Program Realization in Warmia and Mazury Voivodship	119
Andrzej Czyżewski: Budgetary Expenses for Realization of Intervention Policy of Payment’s Agencies in Poland on the Turn of the Centuries (1996-2005)	128
Andrzej Czyżewski, Anna Henisz-Matuszczak: Role of KRUS in Budgetary Expenses for Agricultural-Food Sector in Poland. Dilemma of Rural Policy	136
Bazyli Czyżewski: Transaction Costs in Polish Agribusiness after Year 1990 ..	142
Alina Daniłowska: Agricultural Credit in Poland in Conditions of its Membership in the European Union	148
Marzena Długokęcka: Tourism in the Development of a Region (on the Example of the Podlaski Region)	154
Marta Domagalska-Grędys: Importance of Environment (Internal and External Factors) in the Development of Strawberries Producer Groups from the Malopolska Region – before and after the Polish Accesion to the EU	159
Ludoslław Drelichowski: Polish Agribusiness Competitive Advantage at the European Union Markets	165
Danuta Dubicka, Maria J. Orłowska, Ewa Zdrenka: Rate of Exchange Influence on Financial Results of Agribusiness Enterprise	171
Sławomir Dybka, Wiesława Kuźniar: Cooperation of Small Trade Enterprises as a Condition of Competitiveness on the Market of the European Union (on the Example of Podkarpackie Voivodship)	177
Joanna Dynowska, Anna Łapińska: The Usage of Controlling and Management Accounting for Improving the Efficiency of Firms of Food and Meat Branch	185
Sylwia Dziedzic: Direct Sale of Agricultural Products in the Conditions of Polish Membership in the European Union	191

Grzegorz Dzieża: Changes of Production Resources of Individual Farms Contracted between 2001 and 2004	196
Szczepan Figiel: Connection of Domestic Wheat Prices with European and World Prices	202
Paulina Filip, Mariola Grzebyk: The Analysis of State and Development of Direct Foreign Investments in Podkarpackie Voivodship	209
Krzysztof Firlej: Influence of Strategic Competence of the Managerial Staff on Competitiveness and Development of Agribusiness	218
Malgorzata Gableta, Anna Cierniak-Emerych: European Union's Requirements and the Realization of Information Function of Managers in Food Processing Enterprises	223
Marie Gabryšová: Contemporary Dilemmas of Food Quality	230
Katarzyna Gil, Katarzyna Szara: Quality as the Factor Determining Export Development on the Example of Food Business in Podkarpackie Voivodship	236
Józefa Gniewek: Functioning of the Co-operative Banking Sector in Poland after the Accession of Poland to the EU	241
Aleksandra Gniot: Alternative Income Sources in Rural Areas	248
Maria Golinowska: The Outlays on Plant Protection in Mountain Areas on the Example of Klodzko District	255
Barbara Gołębiowska: An Accumulation Level and Farm Resources	261
Bogusław Gołębiowski: Macrosurrounding of the Seed Sector Firms of Agricultural Plants	266
Danuta Gonet: Trends of Changes in Organization of Purchasing Raw Material for Sugar Industry	271
Mirosław Gornowicz: Prices of Milk and Milk Products in Poland as an Element of their Competitiveness	276
Marzena Góralczyk: Building up of Competitive Quality of the Dairy Products and its Importance for Consumers	283
Hanna Górńska-Warsewicz: Consumers Behaviour on Coffee Market with Special Attention Given to the Brand	290
Piotr Grzegorzewski: Chances and Threats of the „Samopomoc Chlopska” Co-operatives Connected with Integration of Poland with the European Union	298
Aleksander Grzelak: Barriers of Development and Running of Producer Groups in Polish Agriculture in the Light of the Questionnaire Researches ...	304
Barbara Grzybowska: Influence of Integration of Poland with the European Union on Retail Prices of Meat and Meat Articles	309
Mariola Grzybowska-Brzezińska: Analysis of Receivers of Dairy Processing Company	316
Malgorzata Grzywińska-Rapca: Structure of Consumption Expenditures of Households	320

Maria Grzybek, Piotr Cyrek: Competitive Possibilities of Enterprises in the Face of Process of Retail Trade Concentration in the Conditions of the Union Market	326
Mariusz Hamulczuk, Marcin Idzik: Tendencies in Polish Consumer Preferences and Customs	331
Janusz Heller, Kamil Kotliński: Share of Agricultural and Food Products in Polish Foreign Trade	336
Marcin Idzik: Composite Leading Indicators of Business Activity for Agriculture Sector in Poland	341
Bolesław Iwan: Changes in Raw Milk Basis after the Accession of Poland to the European Union	347
Sławomir Jarka: Assumptions for Improvement and Development Restructuring	351
Anna Jasiulewicz: Geographical Indications as a Chance of Regional and Traditional Products Promotion	357
Magdalena Jaworska, Karolina Pawlak: Competitive Position of the European Union on the Agricultural World Market	365
Bogusław Jeleń: Tourism on the Protected Areas of Bug Euroregion after the Accession of Poland to the European Union (on the Example of Jozefow and Strzyzewice Districts)	370
Małgorzata Juchniewicz: Pigs' Market in Poland after the Access to the European Union	376
Elżbieta M. Kacperska: Changes in Farm and Food Articles Trade after the Accession of Poland to the European Union	383
Lidia Kaliszczak, Marek Smoleń: Directions of Managing in Regions of Natural Value within the Context of the Integration with the European Union (on the Example of Podkarpacie)	389
Halina Kaluża: Changes in Country Regions in the Opinion of Farmers of the Olszanka Community in Mazowieckie Voivodship	396
Franciszek Kapusta: Polish Sugar Processing Industry in the EU	404
Grażyna Karmowska: Restriction of Risk in Family Households Production Planning	411
Ryszard Kata: Cooperative Banks as Local Financial Institutions Compared to Bank Sector in Poland	419
Roman Kisiel, Karolina Babuchowska: Adaptation of Polish Agri-Food Products Exporters in the Aspect of the EU Integration Process (on the Example of Warmia and Mazury Voivodship)	424
Leokadia Kiszczak, Beata Szczecińska: Selling Prices of Treasury's Agricultural Grounds in Westpomeranian Voivodship	430
Bogdan Klepacki: Changes in Farm Resources with Differentiated Use of Hired Labour Force	436
Tomasz Klusek: Agricultural Property Sales for Foreigners in Poland – Situation and Outlook	442

Irena Kociszewska, Wiktor Szydło: Economic Aspects of Unemployment Reduction in Rural Areas in Poland.....	449
Danuta Kołodziejczyk: The Institutional System in the Process of Rural Areas Development.....	455
Ewa Koloszytz: Efficiency of Production Factors Use in Milk Production in Poland and in Selected Countries in the World	461
Jolanta Kondratowicz-Pozorska: The Analysis of Turnover Size of Rural-Food Products before and after the Accession of Poland to the European Union.....	467
Dariusz Koreleski: Marketing Aspects of Tourist Services	472
Bronisław Kosowski, Piotr Kosowski: Problems of Milk Purchase in District Milk Cooperative of Limanowa within 1990-2004.....	477
Andrzej Kotala, Anna Brzozowska: The Role of Structural Funds in the Development of Agricultural Producers' Groups	483
Anna Kowalska: Changes of Structures of Gastronomic Services Subjects in School Canteens in Lower Silesia Voivodship in the Context of the Duty of Introduction of the HACCP System	489
Wojciech Kozłowski: Differentiation and Variability of Retail Prices of Milk Products after the European Union Accession.....	495
Antoni Kożuch: Co-Operation in Rural Areas – Present Conditions	500
Jakub Kraciuk: Reforms of the Common Agricultural Policy and their Influence on the Sugar Market in Poland.....	507
Krzysztof Krukowski: Investment Expenditure of Rural Communes before and after the Accession with the European Union	512
Elżbieta Kucka, Ryszard Stempel: Incomes from Agriculture Farms in Warmia and Mazury Voivodship before the Accession of Poland to the European Union	518
Elżbieta Kucka, Ryszard Stempel: Streams of Financial Incomes in Households of Farmers in Warmia and Mazury.....	524
Karol Kukula: Statistical Analysis of Areal Structure of Farms in Poland.....	531
Piotr Kulyk: Flows of Incomes Transfer and Retransfer between Agriculture and National Economy in the Integration Process of Poland with the European Union	537
Iwona Malgorzata Kurek: Entrepreneurship Development at Rural Problem Areas	544
Barbara Kutkowska: Possibilities of the Development of Rural Areas of Lower Silesia on the Example of Selected Communes	548

Wstęp

Katedra Ekonomiki i Organizacji Gospodarki Żywnościowej Akademii Ekonomicznej im. Oskara Langego we Wrocławiu już od wielu lat zajmuje się problemami agrobiznesu. Zgodnie z tradycją corocznie wydaje publikację dotyczącą szeroko rozumianej tematyki agrobiznesu, której łamy są udostępnione autorom ze wszystkich krajowych ośrodków naukowych zajmujących się agrobiznesem, a także uczonym z zagranicy.

Tematem tegorocznej publikacji jest „Agrobiznes 2005. Zmiany w agrobiznesie po przystąpieniu Polski do Unii Europejskiej”. W zamyśle inicjatorów tak tytułowanej publikacji było określenie stanu polskiego agrobiznesu w chwili wejścia do Unii Europejskiej oraz ustalenie zmian w obszarze całego agrobiznesu polskiego spowodowanych przystąpieniem do Unii.

Agrobiznes jest tym działem gospodarki narodowej, w którym przynależność do Unii Europejskiej wywołuje najszybsze i najbardziej widoczne, głębokie przemiany, o różnorodnym zakresie, rodzące też poważne skutki. Obserwowanie tych procesów, ich dokumentowanie i interpretowanie oraz przekazywanie społeczeństwu wynikających z nich wniosków należą do obowiązków pracowników nauki zajmujących się agrobiznesem. Jest to tym bardziej istotne, że obecny okres po akcesji do Unii Europejskiej charakteryzuje się wyraźnym przyspieszeniem tempa przemian.

Artykuły zgłoszone do publikacji uwzględniają niemal wszystkie problemy agrobiznesu. Ich autorzy prezentują swoje poglądy dotyczące stanu agrobiznesu w Polsce oraz w niektórych innych państwach Unii Europejskiej. Spora część publikowanych opracowań dotyczy problematyki makroekonomicznej, wiele spośród nich dotyczy jednak problematyki mikroekonomii, gdyż prezentowane są w nich przykłady konkretnych przedsiębiorstw agrobiznesu. Sporo opracowań powstało na bazie materiału badawczego ilustrującego stan agrobiznesu w ostatnim okresie przed przystąpieniem do Unii Europejskiej. Ale część artykułów uwzględnia też ocenę zmian spowodowanych przystąpieniem Polski do Unii Europejskiej. Szczególnie często ten nowy dla nas element badań ekonomicznych występuje w pracach o charakterze mikroekonomicznym. W wielu opracowaniach zamieszczono też wnioski wynikające z przeprowadzonych badań, dotyczące przyszłych zachowań podmiotów agrobiznesu oraz postaw rolników, kształtowanych pod wpływem przynależności Polski do Unii Europejskiej.

Zestaw tematyczny artykułów publikowanych w pracy jest bardzo szeroki. Obejmuje on wszystkie ważne problemy agrobiznesu w Polsce. Zakres czasowy artykułów najczęściej ogranicza się do ostatnich kilku lat, ale są też opracowania sięgające badaniami do okresu przed transformacją polskiej gospodarki. Szczególnie duża grupa autorów skupiła swą uwagę na procesach przygotowań polskiego agrobiznesu do przystąpienia do Unii i na warunkach tego przystąpienia w odniesieniu do agrobiznesu. Tematyka tych prac dotyczy więc minionego okresu, ale

część z nich porusza też aktualne problemy wynikające z przynależności do Unii. Spora część artykułów jest poświęcona sytuacji poszczególnych komponentów polskiego agrobiznesu kształtowanych w nowych warunkach, tj. pod wpływem zmian wynikających z przystąpienia do Unii.

Większość artykułów wskazuje na korzyści, jakie polski agrobiznes wyniósł z przystąpienia Polski do Unii. Ale też w niektórych pracach ich autorzy zwracają uwagę na rodzące się trudności oraz sytuacje, które oczekują na wyjaśnienie czy rozwiązanie w przyszłości. Podkreślić jednak należy wyraźnie, że ogólny, wstępny bilans przynależności Polski do Unii Europejskiej za pierwszy okres, nakreślony w publikowanych opracowaniach dotyczących agrobiznesu, jest dodatni.

Celem publikacji jest też przedstawienie szans, jakie podmiotom polskiego agrobiznesu stworzyło przystąpienie do Unii Europejskiej, i udzielenie wskazówek oraz porad, jak te szanse można wykorzystać. Stąd duże znaczenie praktyczne mają artykuły przedstawiające pozytywne zmiany w agrobiznesie, które można upowszechniać.

Artykuły zamieszczone w publikacji zyskały pozytywną ocenę recenzentów. Niestety, część opracowań nie została zaakceptowana do druku, gdyż nie osiągnęły one wymaganego poziomu naukowego lub były niezgodne z ustaloną tematyką pracy zbiorowej.

Wyrażam przekonanie, że niniejsza publikacja będzie mogła służyć jako materiał pomocniczy pracownikom naukowym, studentom, pracownikom służby rolnej, doradztwa rolniczego, administracji terenowej, przedsiębiorstw agrobiznesu oraz innym osobom zainteresowanym rozwojem agrobiznesu, a także działaczom społecznym związanym ze wsią i rolnictwem.

Wrocław, czerwiec 2005 r.

Stanisław Urban